

อเนกภาพและทางเลือก) นอกภาคสารบริการดำเนินงานตามวัฒนธรรม

ในปี พุทธศักราช 2540

นายกาสึก เศรษฐินพนาถ

วิทยานพรัตน์ เป็นส่วนหนึ่งของสารคดีความหลักศึกษาปริทัศน์การุฬาศศตวรรษที่สิบ

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

มีมติที่วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-568-861-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013842

SCENARIOS AND ALTERNATIVES IN THE FUTURES
FOR CULTURAL IMPLEMENTATIONS IN THE YEAR B.E. 2540

Mr. Kasak Tekhanmag

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1988

ISBN 974-568-861-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อนาคตภาพและทางเลือกในอนาคตสำหรับการดำเนินงานด้าน
วัฒนธรรม ในปี พุทธศักราช 2540

โดย

นายทาสัก เตชะชั้นหมวก

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิณา สุวรรณเขตนิคม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทสาขาศึกษา

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

.....
(อาจารย์ ดร.จุมพล พูลภัทรชีวิน)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิณา สุวรรณเขตนิคม)

.....
(ดร.เฉลียว มณีเลิศ)

กาลัก เตะขันหมาก : อนาคตภาพและทางเลือกในอนาคตสำหรับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ในปี พุทธศักราช 2540 (SCENARIOS AND ALTERNATIVES IN THE FUTURES FOR CULTURAL IMPLEMENTATIONS IN THE YEAR B.E. 2540)

อ.ที่ปรึกษา : อ. ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน และผศ. ดร. สุวัฒนา สุวรรณเชตนิคม, 173 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอนาคตภาพและทางเลือกในอนาคตสำหรับการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม ภายในปี พุทธศักราช 2540 โดยใช้เทคนิค EDPFR กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม จำนวน 21 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา คำนวณหาค่าร้อยละ คำนวณฐาน ฐานนิยม ทิสัยระหว่างควอไทล์ และผลต่างระหว่างคามัชยฐานและฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่าในอนาคตรัฐบาลมีแนวโน้มจะเห็นความสำคัญของงานวัฒนธรรมมากขึ้น โดยจะมีการจัดองค์การบริหารงานวัฒนธรรมในส่วนกลางให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ ในส่วนการปฏิบัติงานวัฒนธรรมในส่วนภูมิภาคนั้น จะมีกรรมการในระดับจังหวัด ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อดำเนินงานด้านนี้ โดยองค์กรภาคเอกชน จะให้ความสนับสนุนและร่วมมือกับรัฐบาลมากขึ้น

ภายในปี พุทธศักราช 2540 การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมมีแนวโน้มจะเน้นการให้ความรู้ และความคิดแก่ประชาชนเป็นหลัก มีแนวโน้มที่รัฐบาลจะให้ความสนใจการพัฒนาคนและจิตใจ โดยจัดงบประมาณเพื่อการนี้มากขึ้น ในการจัดการศึกษาทุกระดับทั้งในและนอกโรงเรียนจะมีการสอดแทรกเรื่องการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ วัฒนธรรมที่คิงงามของไทย และมุ่งปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์ในสังคม นอกจากนี้ มีแนวโน้มว่าจะมีการนำวิธีการทางอุตสาหกรรมและการค้ามาใช้ในการเผยแพร่วัฒนธรรมอย่างแพร่หลาย

ในอนาคตมีแนวโน้มที่จะมีการใช้วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือทางการเมืองระหว่างประเทศ เป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากขึ้น การแลกเปลี่ยนจะดำเนินการหลายรูปแบบ โดยจะเน้นเยาวชนเป็นหลัก

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
 สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์
 ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒนา สุวรรณเชตนิคม

KABAK PERHANGIAH : SCENARIOS AND ALTERNATIVES IN THE FUTURES FOR CULTURAL IMPLEMENTATIONS IN THE YEAR B.E. 2540. THESIS ADVISOR : MR. JUSUPOL POOLPARACHEWIN, Ph.D., AND ASSIS. PROF. SUWATNA SURANKETNIKOM, Ph.D., 173 pp.

The purpose of this study was to identify the scenarios and alternatives for the future trends of cultural implementation by the year 1997 (B.E. 2540) by using EDPR technique. The sample consisted of 21 cultural experts from various organizations. Questionnaire and interview were employed in this study. The obtained data was analyzed by means of content analysis, percentage, median, mode and interquartile range.

The study revealed that the government would give more priority to culture and cultural development. Working bodies and administration in the central area could be systematically and effectively organized. As for regional administration, committees in provincial level from both government units and private sector would contribute their cooperation at their own limit.

By the year 1997 (B.E. 2540), the Thais would have made to be aware of their own culture by means of education. In every level of both formal and non-formal education, the preservation, promotion and dissemination of Thai culture as well as social values would be officially strengthened. More budget would be provided by the government to develop humanistic value. There was also a trend to adopt the industrial and commercial techniques in the dissemination of culture.

At the end, culture would be a very important tool for international relations. Cultural exchanges, to create better understanding among nations, could be promoted in several media specially among the youth.

ภาควิชา Educational Research
สาขาวิชา Educational Research
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อผู้จัดทำ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

Kam Phanwong

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยอนาคต ซึ่งยังไม่แพร่หลายในประเทศไทยมากนัก และใช้เทคนิค EDFR ในการวิจัย ซึ่งเป็นเทคนิคที่ค่อนข้างใหม่ แต่การวิจัยก็สำเร็จด้วยดี ทั้งนี้เพราะได้รับการอนุเคราะห์อย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร. จุมพล พูลภัทรชีวิน ผู้ริเริ่มนำเทคนิค EDFR และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวีริยา สุวรรณเชตนิคม ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือเอาใจใส่ ให้คำแนะนำ ประឹษา ตลอดจนตรวจแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัยทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามจนครบกระบวนการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่าน ดร. เฉลียว มณีเลิศ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และร่วมเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณสุทธีณี เคนสแตน ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยเหลือคำปรึกษาภาษาอังกฤษ และขอขอบคุณ คุณรัตติกร ทิมเจริญ คุณสนธยาพร พรจินดา คุณสมพร ศัลยะไพบุลย์ คุณนิภา ศรีจำนงค์ คุณมิ่งอร ระวังทุกซ์ และคุณอนุชา หลงรัก ที่ช่วยเหลือจนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มได้

กาสัก ตะขันทมาถ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญแผนภูมิและตาราง	ฅ

บท

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	คำถามที่สนใจในการวิจัย	6
	ข้อตกลงเบื้องต้น	8
2	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	9
	มโนทัศน์เกี่ยวกับวัฒนธรรม	9
	ความเป็นมาของงานส่งเสริมวัฒนธรรมไทยโดยสังเขป ..	22
	นโยบายวัฒนธรรมแห่งชาติและแนวทางในการรักษา	
	ส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรม	30
	การดำเนินงานด้านวัฒนธรรมและบทบาทของการดำเนินงาน	
	ด้านวัฒนธรรม	38
	ศูนย์วัฒนธรรม	49
	การวิจัยอนาคตและเทคนิค EDR	54

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย	62
กลุมตัวอย่างประชากร	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	68
การรายงานการวิจัย	70
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
บทที่ 5	
สรุปอภิปรายผลและขอเสนอแนะ	133
บรรณานุกรม	166
ภาคผนวก	174
ประวัติผู้เขียน	229

สารบัญแผนภูมิและตาราง

หน้า

แผนภูมิการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	29
ตารางที่ 1 แสดงการจำแนกผู้เชี่ยวชาญตามกลุ่ม	65
ตารางที่ 2 คาสถิติความเป็นไปได้และประเภทของอนาคตภาพของ แนวโน้มน้ำค้ำประชากรและระบบครอบครัว	73
ตารางที่ 3 คาสถิติความเป็นไปได้และประเภทของอนาคตภาพของ แนวโน้มน้ำค้ำสังคมและโครงสร้างของสังคม	78
ตารางที่ 4 คาสถิติความเป็นไปได้และประเภทของอนาคตภาพของ แนวโน้มน้ำค้ำนิคมในสังคม	87
ตารางที่ 5 คาสถิติความเป็นไปได้และประเภทของอนาคตภาพของ แนวโน้มน้ำค้ำการศาสนา	93
ตารางที่ 6 คาสถิติความเป็นไปได้และประเภทของอนาคตภาพของ แนวโน้มน้ำค้ำชนบทรรมนิยม ประเพณีและเอกลักษณ์ของ ความเป็นไทย	97
ตารางที่ 7 คาสถิติความเป็นไปได้และประเภทของอนาคตภาพของ แนวโน้มน้ำค้ำศิลปะและวัฒนธรรม	101
ตารางที่ 8 คาสถิติความเป็นไปได้และประเภทของอนาคตภาพของ แนวโน้มน้ำค้ำองค์กรบริหาร งานวัฒนธรรมในส่วนกลาง	105
ตารางที่ 9 คาสถิติความเป็นไปได้และประเภทของอนาคตภาพของ แนวโน้มน้ำค้ำองค์กรปฏิบัติงานวัฒนธรรมในส่วนภูมิภาค	110
ตารางที่ 10 คาสถิติความเป็นไปได้และประเภทของอนาคตภาพของ แนวโน้มน้ำค้ำองค์กรภาคเอกชนที่มีส่วนสนับสนุนการดำเนินงาน วัฒนธรรม	116

สารบัญแนบภูมิและตาราง

หน้า

ตารางที่ 11	กาสัถึถึกาาเป็นไปไค้และประเกทของอนาคคกาาของ แนวโน้มนงบประมาดและแหลงสนับสนุนการค้าเนนงาน กานวัจนธรรม	121
ตารางที่ 12	กาสัถึถึกาาเป็นไปไค้และประเกทของอนาคคกาาของ แนวโน้มนงการแลกเปล่ยนวัจนธรรม	129